Den latiny 2012

Obrazy mluvící ve verších

Antická figurální poezie

Martin Bažil

(Ústav řeckých a latinských studií,
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze)

Christian Morgenstern: **DVA TRYCHTÝŘE**

Dva trychtýře jdou noční tmou,
těl jejich úzkou skulinou
proudí jas luny klidně, stále
na cestu lesem a tak dále.

(1902)

(překlad: Josef Hiršal)

Christian Morgenstern: **DVA TRYCHTÝŘE**

Dva trychtýře jdou noční tmou,
těl jejich úzkou skulinou
proudí jas luny klidně, stále
na cestu lesem atd.

(1902)

(překlad: Josef Hiršal)

Christian Morgenstern: **DVA TRYCHTÝŘE**

Dva trychtýře jdou noční tmou,
těl jejich úzkou skulinou
proudí jas luny
klidně, stále
na cestu
lesem
a. t.
d.

Zwei Trichter wandeln durch die Nacht.
Durch ihres Rumpfs verengten Schacht
fließt weißes Mondlicht
still und heiter
auf ihren
Waldweg
u. s.
w.

Guillaume Apollinaire: **JAZYK**

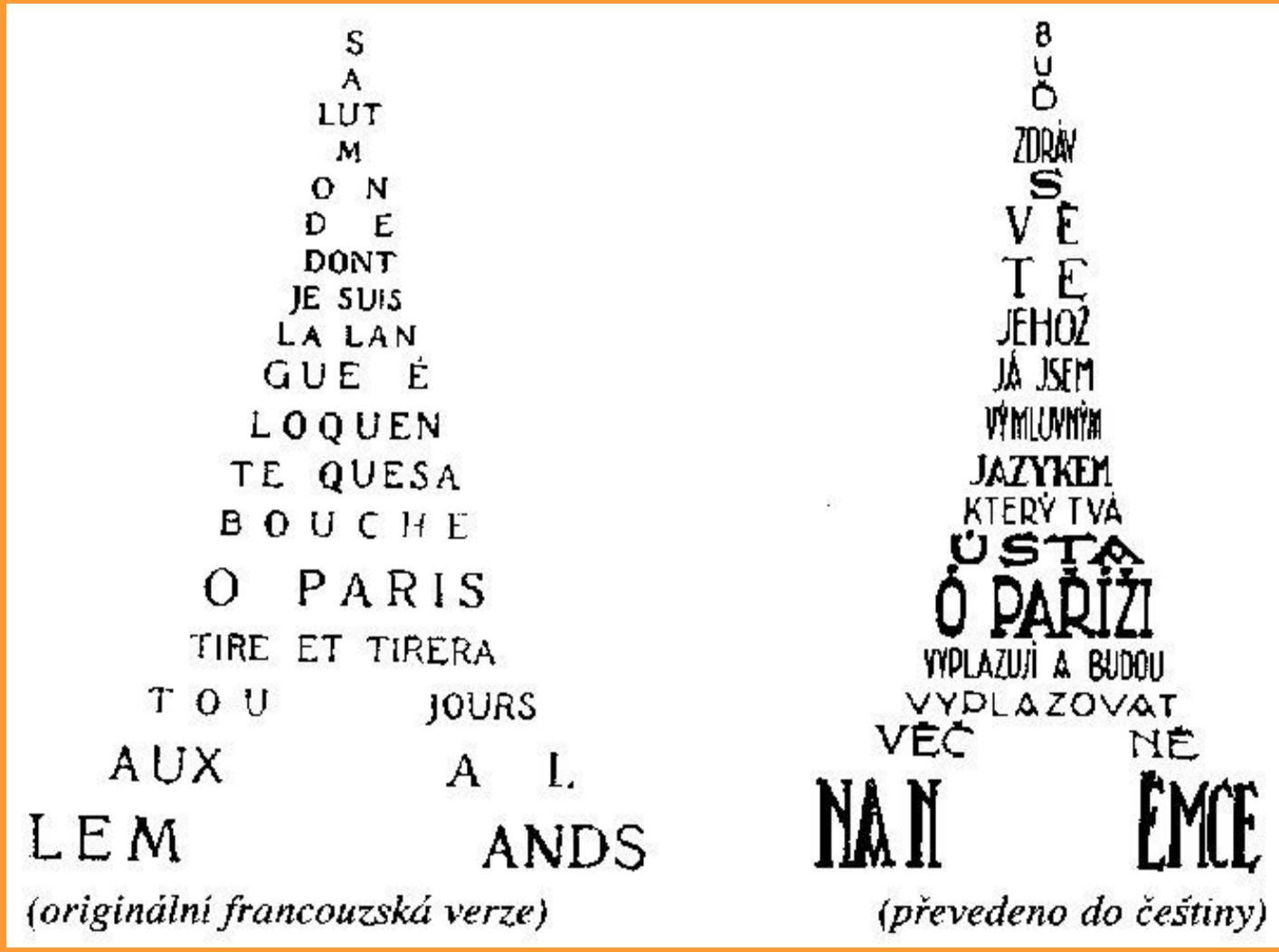

Guillaume Apollinaire: **JAZYK**

Buď zdráv, světe,
jehož já jsem výmluvným jazykem,
který tvá ústa, ó Paříži,
vyplazují a budou vyplazovat
věčně na Němce.

(ze sbírky „Kaligramy“, 1913-1915)

Morgenstern X Apollinaire

Dva trychtýře jdou noční tmou,
těl jejich úzkou skulinou
proudí jas luny
klidně, stále
na cestu
lesem
a. t.
d.

předmět s „mluvícím nápisem“: obětní sekyra ze 6. století př. Kr.

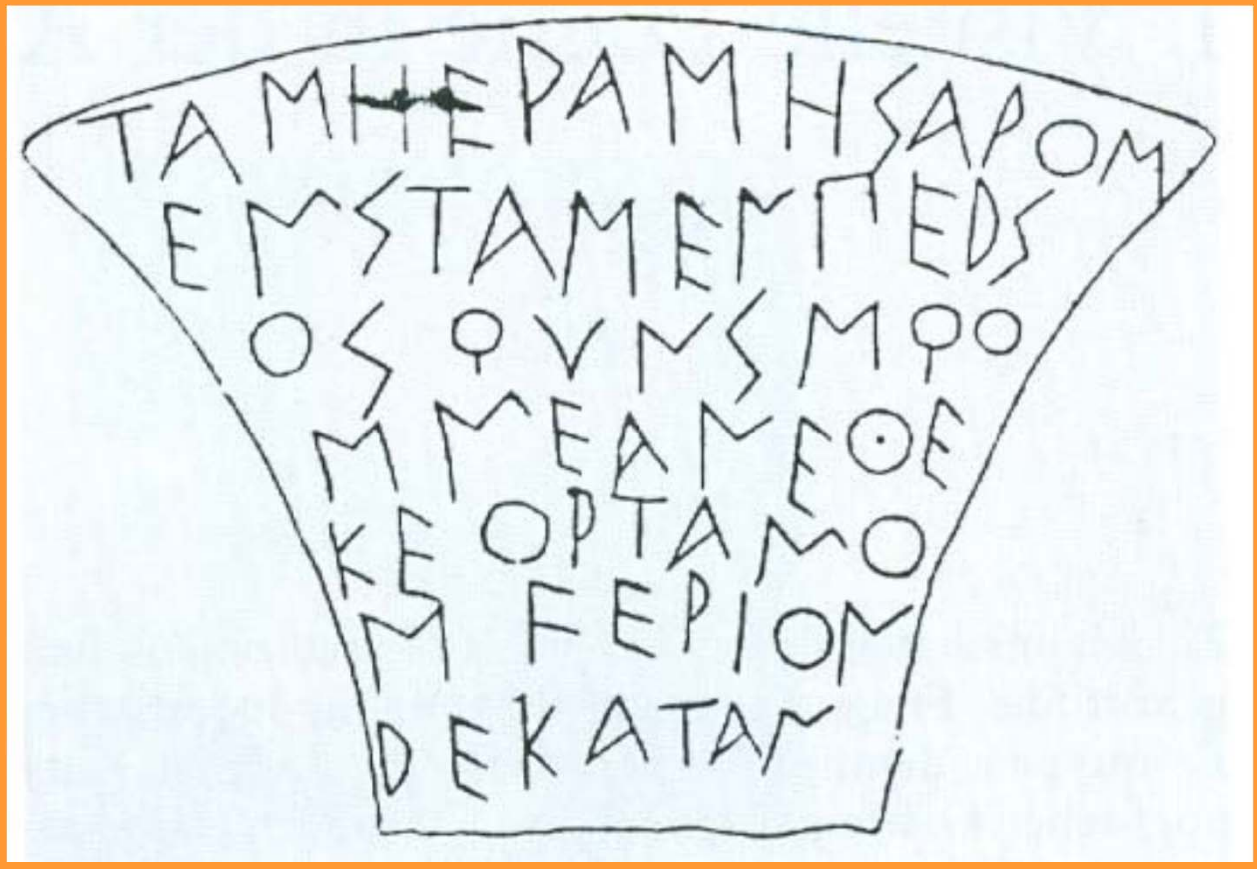

Simias Rhodský: **ERÓTOVA KŘÍDLA**

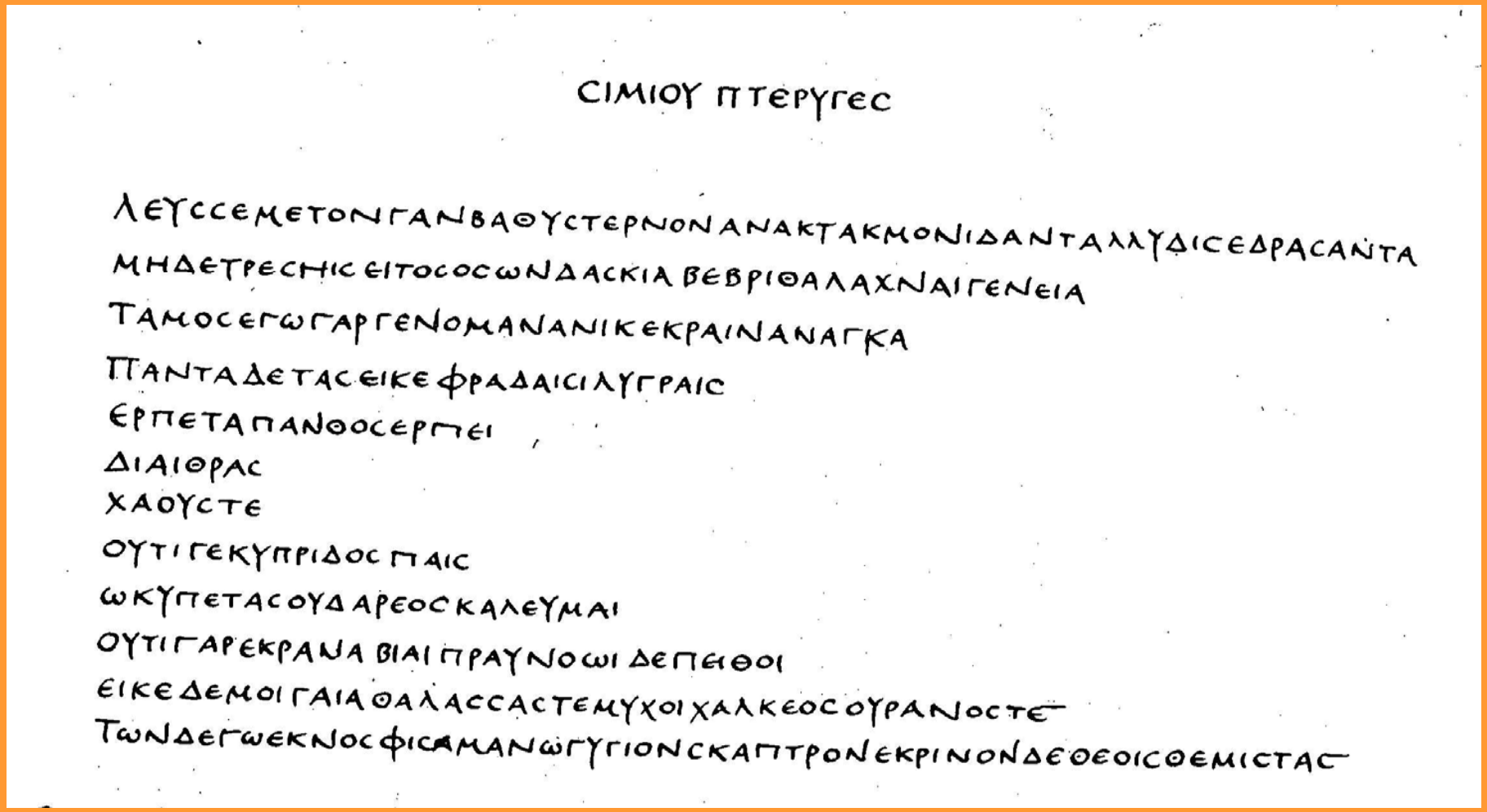

Simias Rhodský: **ERÓTOVA KŘÍDLA**

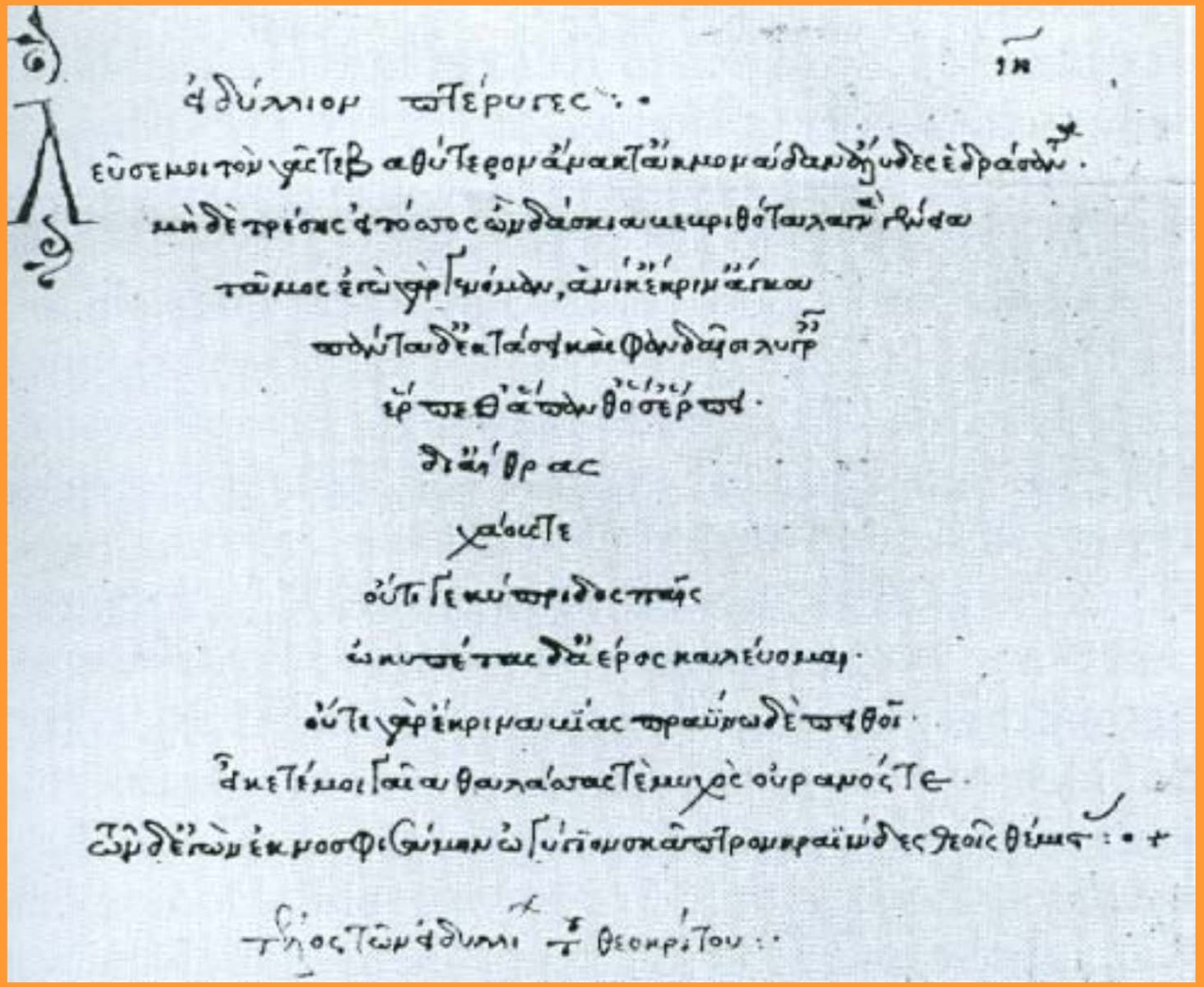

Simias Rhodský: **VEJCE**

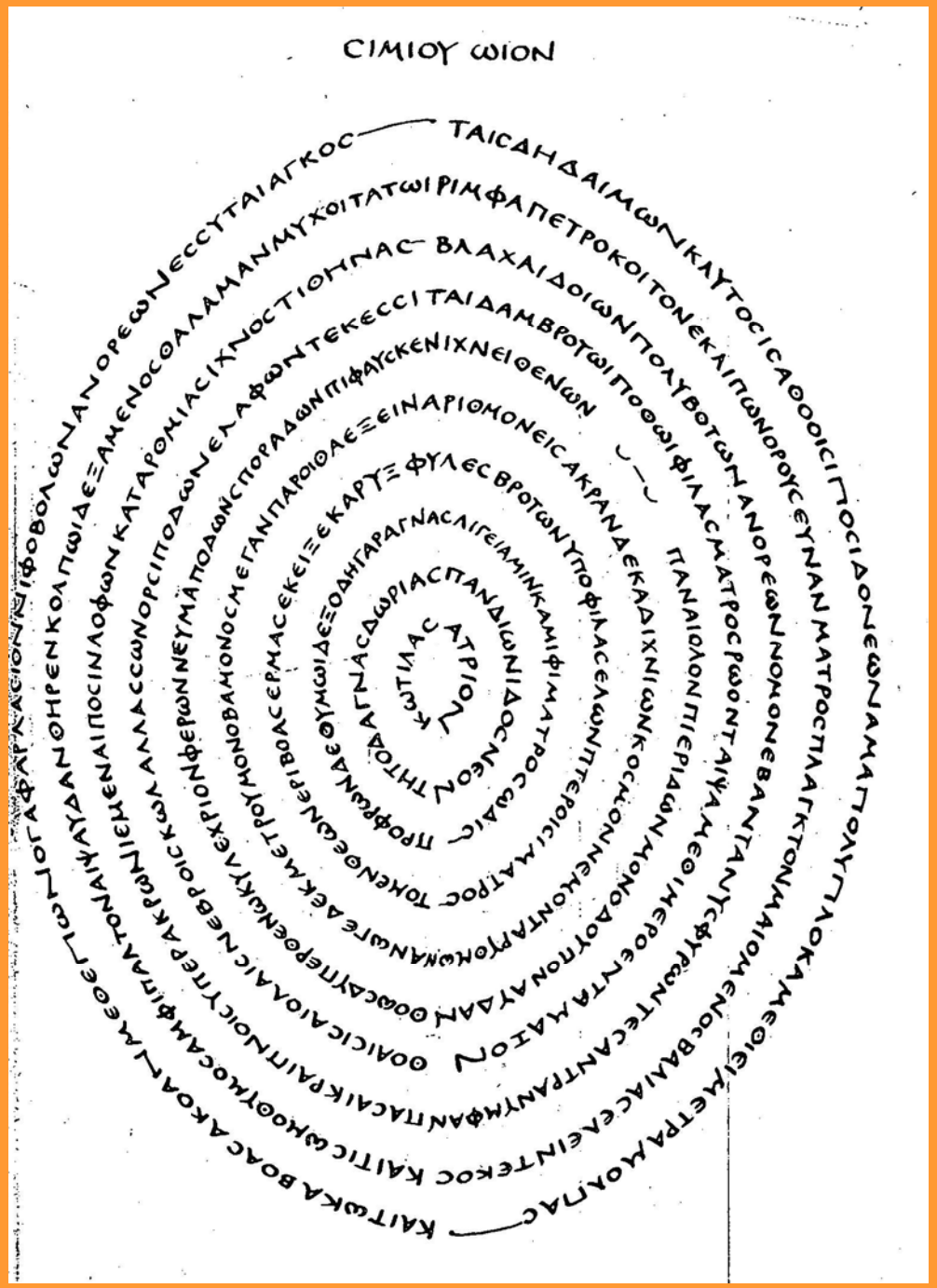

Simias Rhodský: **SEKYRA**

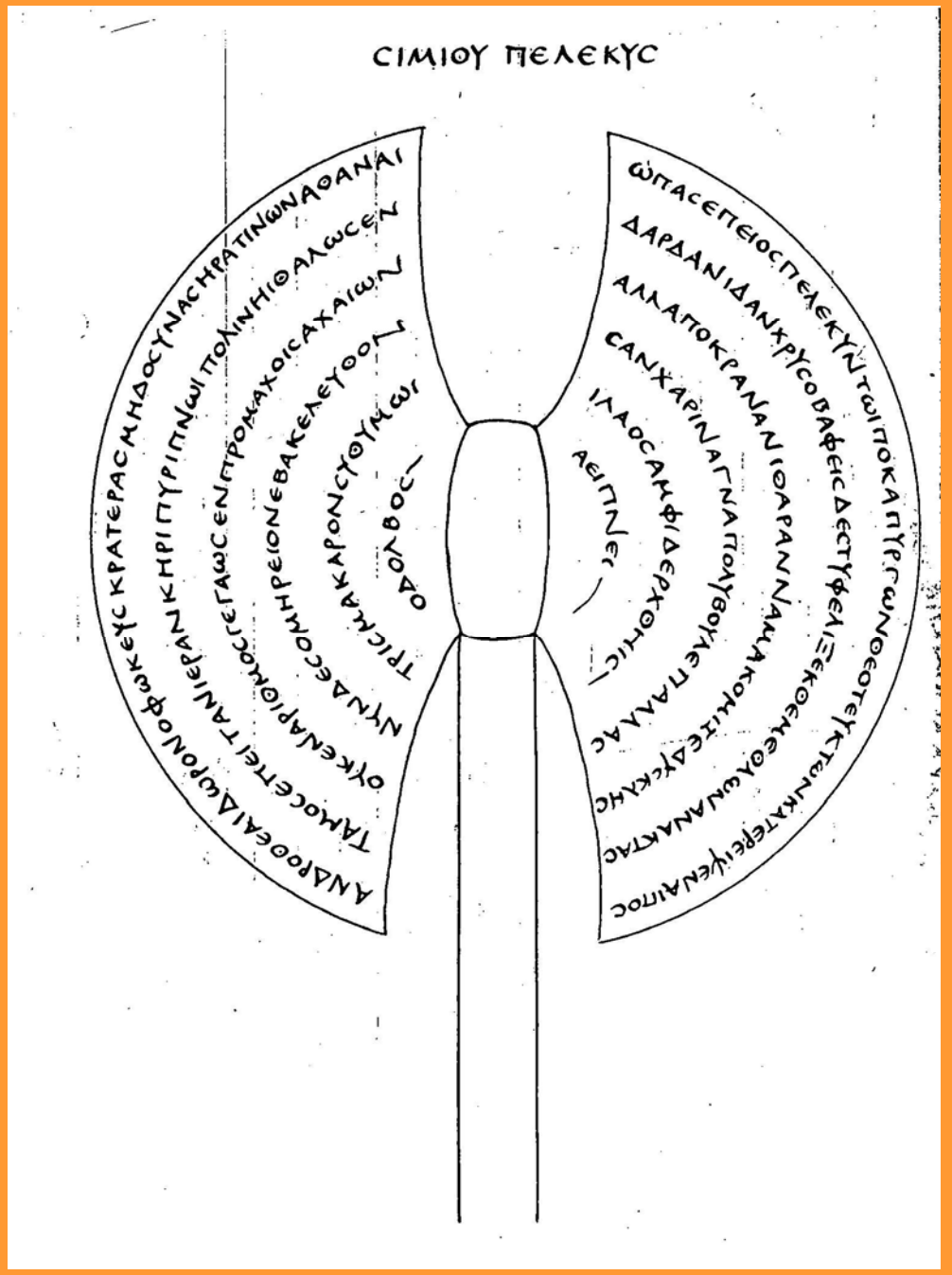

Simias Rhodský: **SEKYRA** – příklady dochování v rukopisech

Abb. 20: Simias von Rhodos: Beil; Cod. A 155 sup., fol. 220r; Biblioteca Ambrosiana, Mailand.

Abb. 21: Simias von Rhodos: Beil; Cod. Vat. Gr. 434, fol. 3r; Biblioteca Vaticana, Rom.

Theokritos: **SYRINX** (přední strana)

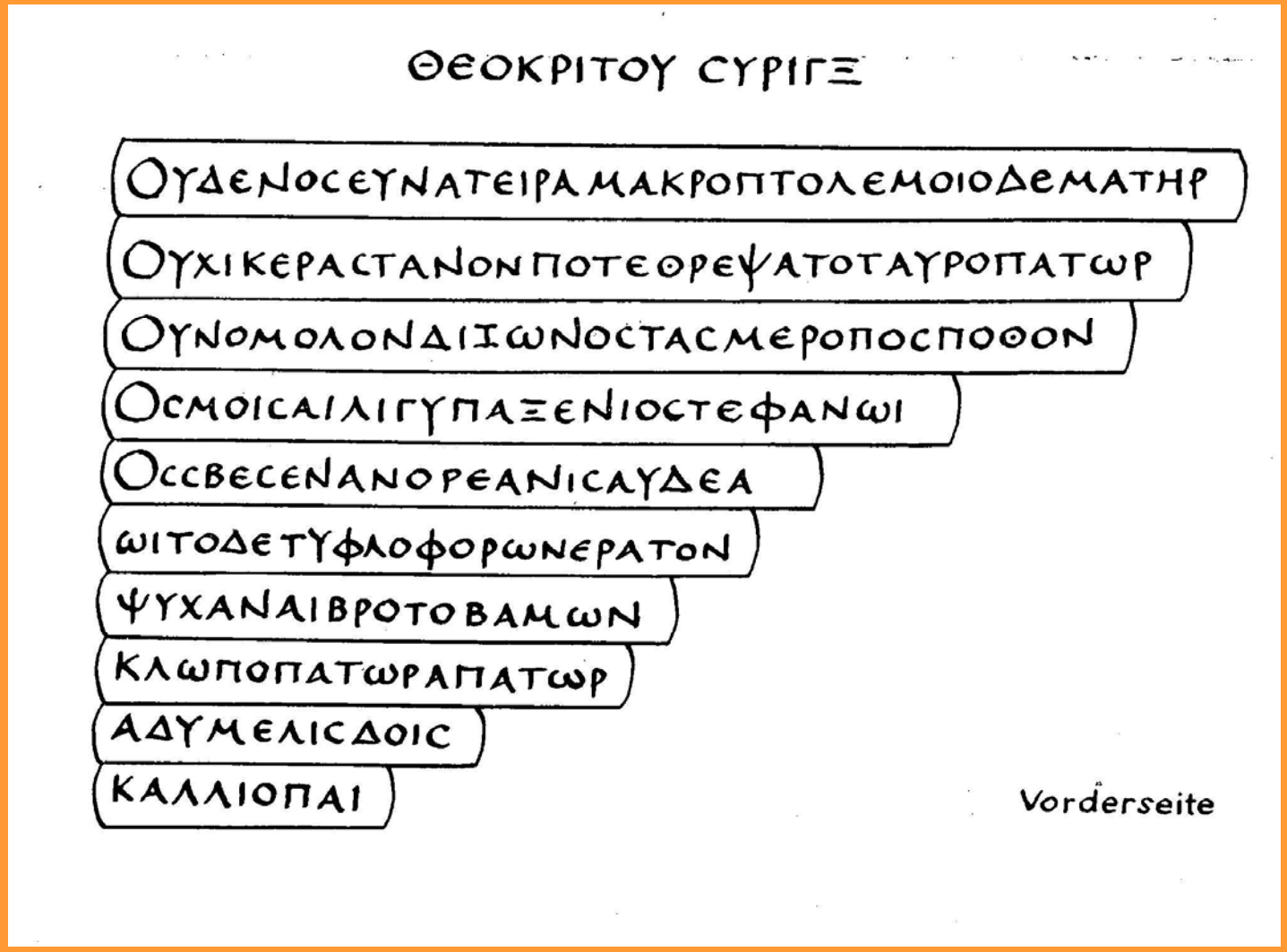

Theokritos: **SYRINX** (zadní strana)

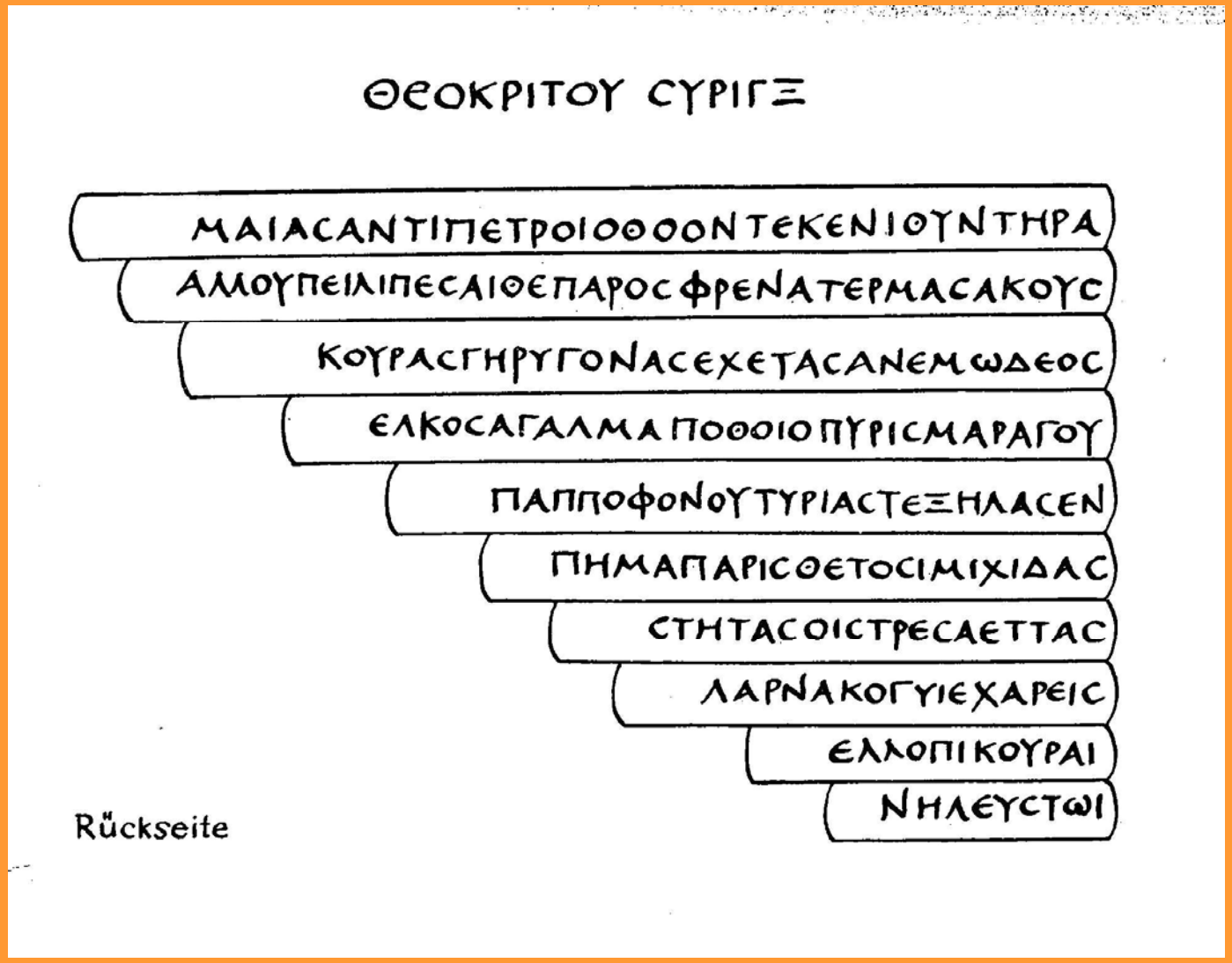

Dosiadas Krétský: **OLTÁŘ IÁSONŮV**

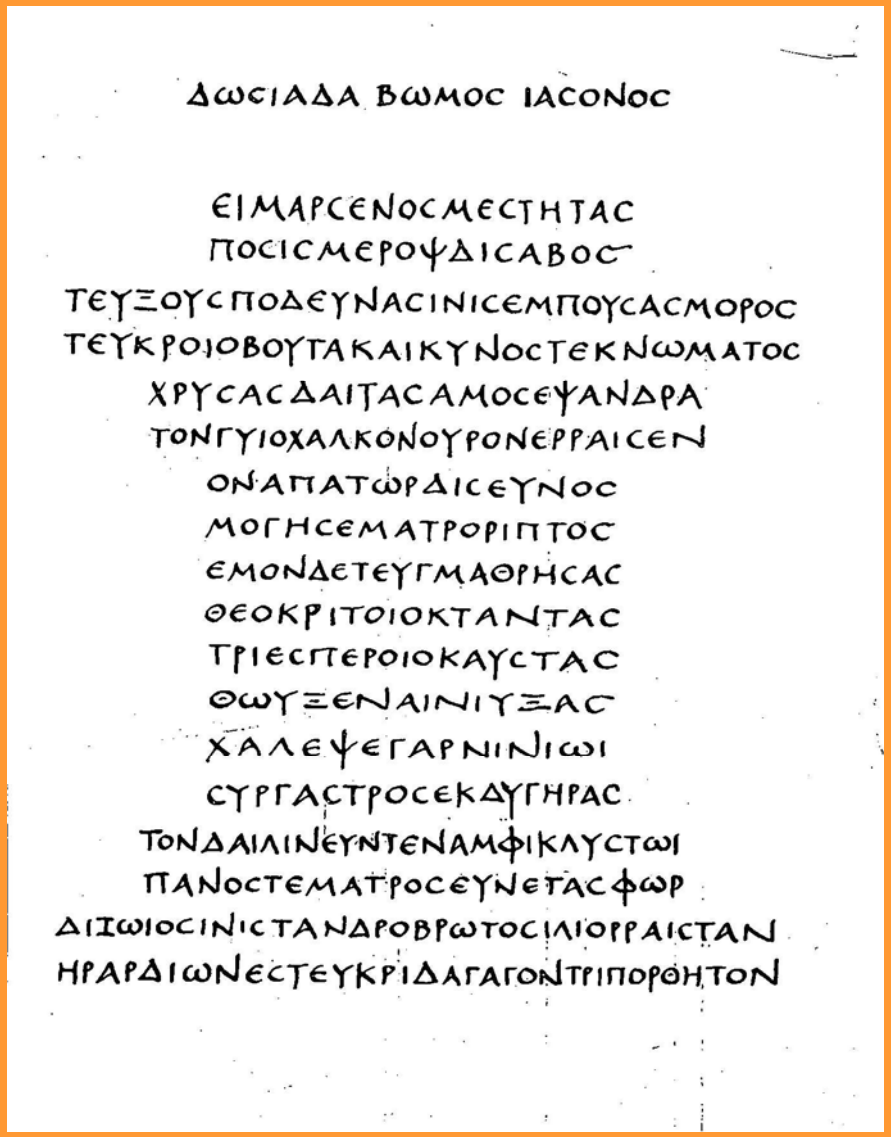

Dosiadas Krétský: **OLTÁŘ MÚZ**

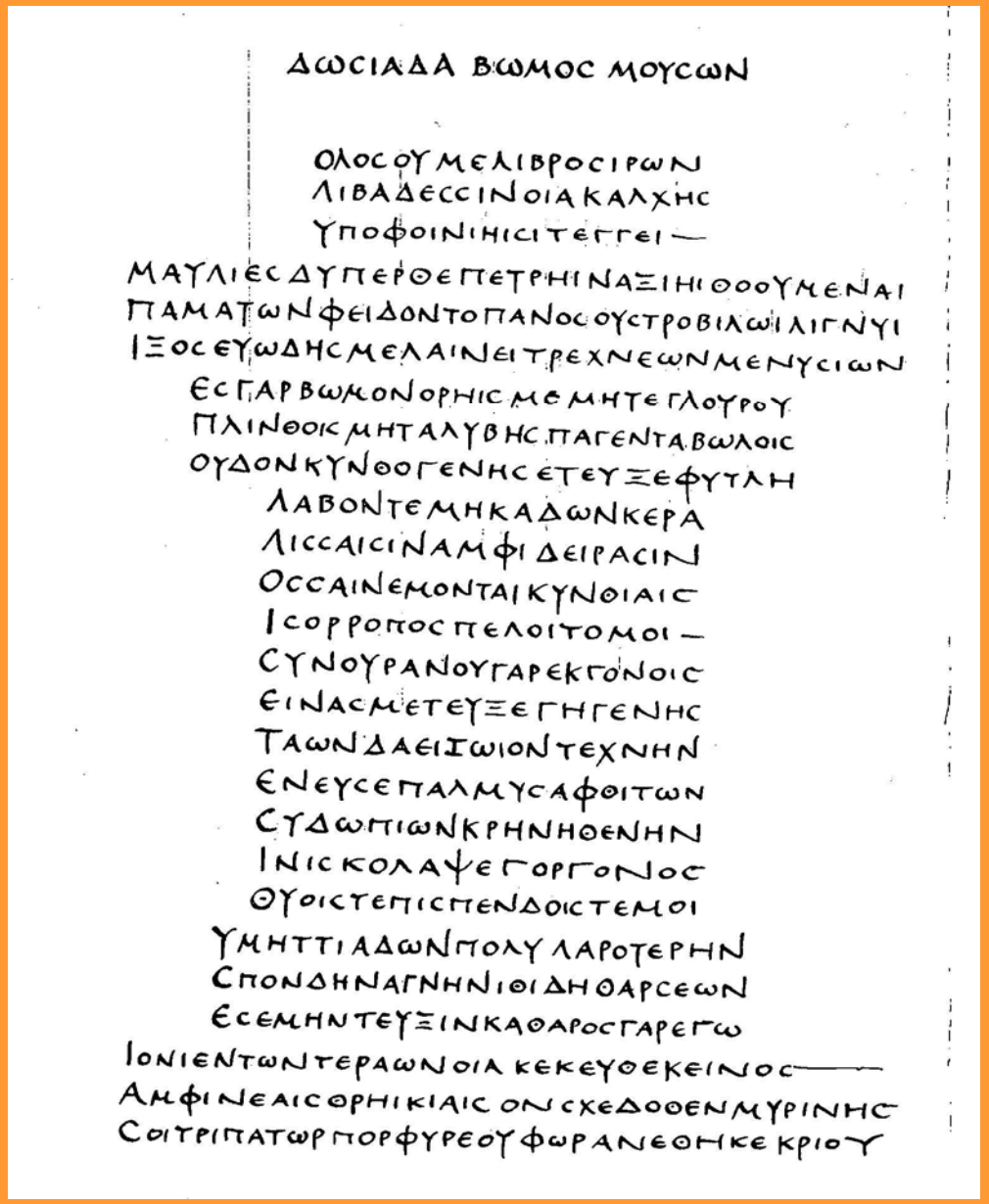

Publilius Optatianus Porfyrius, *carm*. XXIV: **APOLLÓNŮV OLTÁŘ**

Hle Foibovi tu ku cti oltář tesaný
Dar libé pokory a opájivých Múz
Přeskvoucně vznosný jak jest Apollónův duch
Čímž chrámům předurčen a chórům proroků
Pln kameninych zdob a věnců spanilých
Co v háji veršů měl by věky věkův stát
A ne na drsné skále mě hnětl básník
Já nebyl vylomen ze strmé běli hor
Či z parské výšiny v čas luny úplné
a nejsem špicí orván ani zneuctěn
Hle zužuji se záhy na počátku svém
By další verše mohly nabývati v šíř
A pak zas ponenáhlu couvat po pídi
Jak velí stupně vytýčených linií.
A že můj zákon práv těm přísným předpisům
Ubývá přibývá v těch verších vznosných ploch
Foibe, nechť prosebník, jenž takto zpíval ti
Smí v chrámech těšit se a v chórech obětních.

(překlad: Karel Šiktanc, in: *Sbohem, starý Říme*, Praha, Čs. spisovatel 1983)

Publilius Optatianus Porfyrius

- žil za císaře Konstantina, v 1. půli 4. století
- byl tedy jedním z představitelů první fáze „konstantino-theodosiovské renesance“
- o životě víme málo: byl císařem vypovězen kamsi do vyhnanství, ale za básnickou sbírku omilostněn
- pak byl ve vysokých úřednických funkcích
- zřejmě byl křesťan, ale neudělal křesťanství svým životním ani tvůrčím programem
- jako básník – věnoval se hlavně hravé poezii (řecky *paignia*, „hříčky“)

carm. XX: **VODNÍ VARHANY**

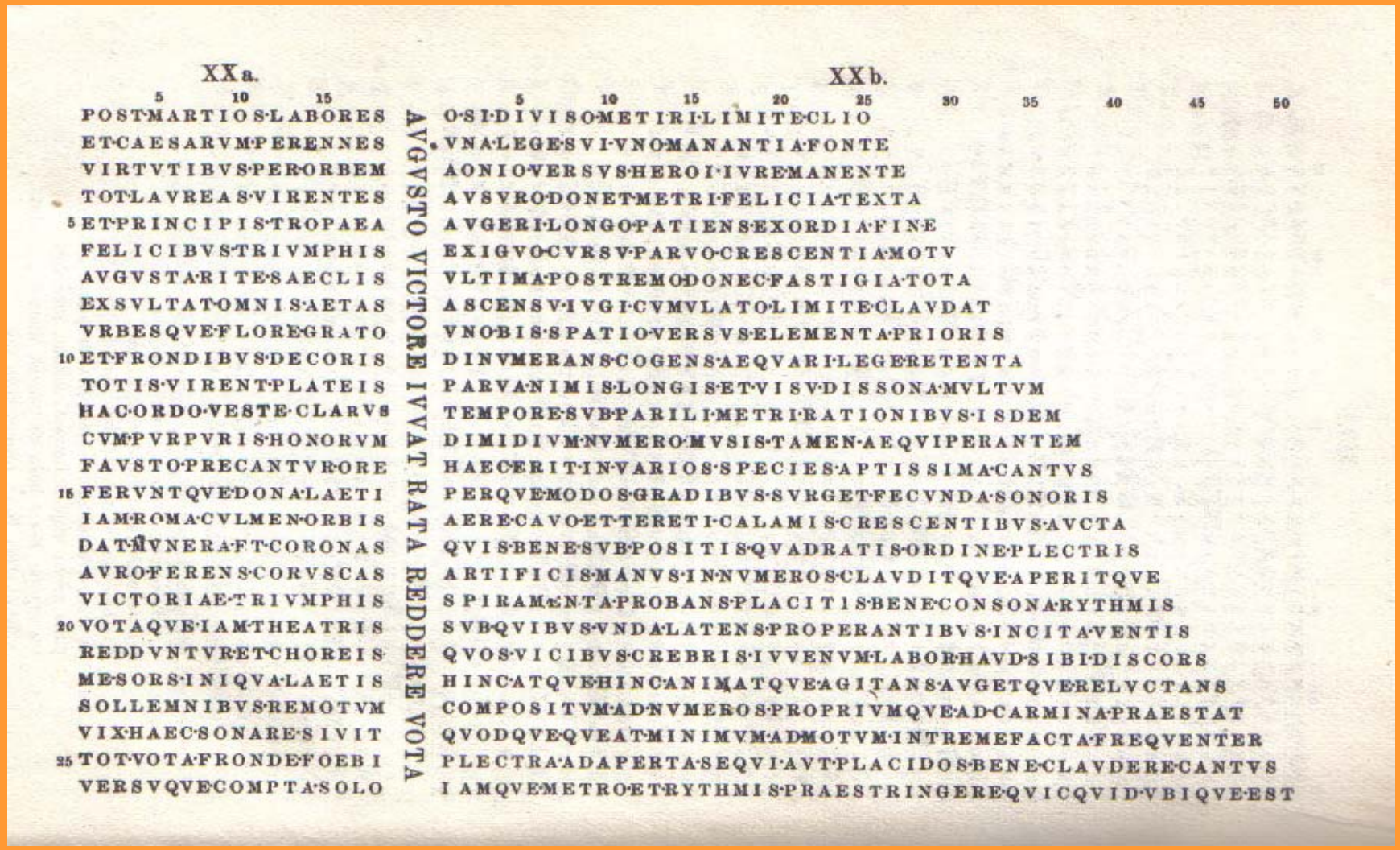

XX a.

POST·MARTIOS·LABORES
ET·CAESARVM·PERENNES
VIRTVTIBVS·PER·ORBEM
TOT·LAVREAS·VIRENTES
ET·PRINCIPIS·TROPAEA
FELICIBVS·TRIVMPHIS
AVGVSTA·RITE·SAECLIS
EXSVLTAT·OMNIS·AETAS
VRBES·QVE·FLORE·GRATO
ET·FRONDIBVS·DECORIS
TOTIS·VIRENT·PLATEIS
HAC·ORDO·VESTE·CLARVS
CVM·PVRPVRIS·HONORVM
FAVSTO·PRECANTVR·ORE
FERVNT·QVE·DONA·LAETI
IAM·ROMA·CVLMEN·ORBIS
DAT·MVNERA·FT·CORONAS
AVRO·FERENS·CORVSCAS
VICTORIAE·TRIVMPHIS
VOTA·QVE·IAM·THEATRIS
REDDVNTVR·ET·CHOREIS
MESORS·INIQVA·LAETIS
SOLLEMNIBVS·REMOTVM
VIX·HAEC·SONARE·SIVIT
TOT·VOTA·FRONDE·FOEBI
VERSVQVE·COMPTA·SOLO

AVGVSTO VICTORE IVVAT RATA REDDERE VOTA

XX b.

O·SI·DIVISO·METIRI·LIMITE·CLIO
VNA·LEGE·SVI·VNO·MANANTIA·FONTE
AONIO·VERSVS·HEROI·IVRE·MANENTE
AVSVRO·DONET·METRI·FELICIA·TEXTA
AVGERI·LONGO·PATIENS·EXORDIA·FINE
EXIGVO·CVRSV·PARVO·CRESCENTIA·MOTV
VLTIMA·POSTREMO·DONEC·FASTIGIA·TOTA
ASCENSV·IVGI·CVMVLATO·LIMITE·CLAVDAT
VNO·BIS·SPATIO·VERSVS·ELEMENTA·PRIORIS
DINVMERANS·COGENS·AEQVARI·LEGE·RETENTA
PARVA·NIMIS·LONGIS·ET·VISV·DISSONA·MVLTVM
TEMPORE·SVB·PARILI·METRI·RATIONIBVS·ISDEM
DIMIDIVM·NVMERO·MVSIS·TAMEN·AEQVIPERANTEM
HAEC·ERIT·IN·VARIOS·SPECIES·APTISSIMA·CANTVS
PERQVE·MODOS·GRADIBVS·SVRGET·FECVNDA·SONORIS
AERE·CAVO·ET·TERETI·CALAMIS·CRESCENTIBVS·AVCTA
QVIS·BENE·SVB·POSITIS·QVADRATIS·ORDINE·PLECTRIS
ARTIFICIS·MANVS·IN·NVMEROS·CLAVDITQVE·APERITQVE
SPIRAMENTA·PROBANS·PLACITIS·BENE·CONSONA·RYTHMIS
SVB·QVIBVS·VNDA·LATENS·PROPERANTIBVS·INCITA·VENTIS
QVOS·VICIBVS·CREBRIS·IVVENVM·LABOR·HAVDSIBI·DISCORS
HINC·ATQVE·HINC·ANIMATQVE·AGITANS·AVGET·QVE·RELVCTANS
COMPOSITVM·AD·NVMEROS·PROPRIVMQVE·AD·CARMINA·PRAESTAT
QVOD·QVE·QVEAT·MINIMVM·ADMOTVM·INTREMEFACTA·FREQVENTER
PLECTRA·ADAPERTA·SEQVI·AVT·PLACIDOS·BENE·CLAVDERE·CANTVS
IAMQVE·METRO·ET·RYTHMIS·PRAESTRINGERE·QVICQVID·VBIQVE·EST

carm. XI: **akrostich, mesostich, telestich**

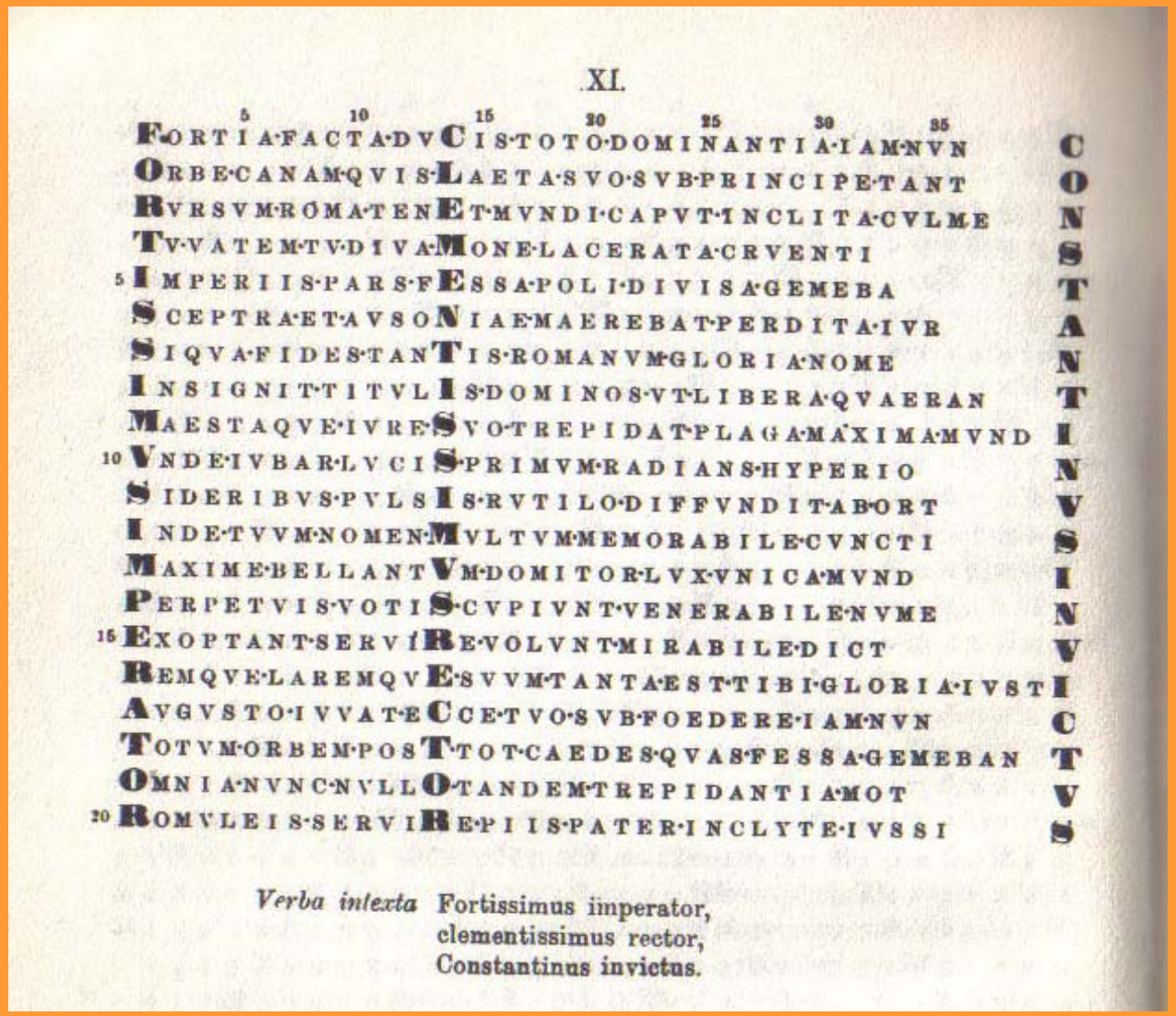

XI.

FORTIA·FACTA·DVCIS·TOTO·DOMINANTIA·IAM·NVN C
ORBE·CANAM·QVIS·LAETA·SVO·SVB·PRINCIPE·TANT O
RVRSVM·ROMA·TENET·MVNDI·CAPVT·INCLITA·CVLME N
TV·VATEM·TV·DIVA·MONE·LACERATA·CRVENTI S
IMPERIIS·PARS·FESSA·POLI·DIVISA·GEMEBA T
SCEPTRA·ET·AVSONIAE·MAEREBAT·PERDITA·IVR A
SIQVA·FIDES·TANTIS·ROMANVM·GLORIA·NOME N
INSIGNIT·TITVLIS·DOMINOS·VT·LIBERA·QVAERAN T
MAESTAQVE·IVRE·SVO·TREPIDAT·PLAGA·MAXIMA·MVND I
VNDE·IVBAR·LVCIS·PRIMVM·RADIANS·HYPERIO N
SIDERIBVS·PVLSIS·RVTILO·DIFFVNDIT·ABORT V
INDE·TVVM·NOMEN·MVLTVM·MEMORABILE·CVNCTI S
MAXIME·BELLANTVM·DOMITOR·LVX·VNICA·MVND I
PERPETVIS·VOTIS·CVPIVNT·VENERABILE·NVME N
EXOPTANT·SERVIRE·VOLVNT·MIRABILE·DICT V
REMQVE·LAREMQVE·SVVM·TANTA·EST·TIBI·GLORIA·IVST I
AVGVSTO·IVVAT·ECCE·TVO·SVB·FOEDERE·IAM·NVN C
TOTVM·ORBEM·POSTTOT·CAEDES·QVAS·FESSA·GEMEBAN T
OMNIA·NVNC·NVLLO·TANDEM·TREPIDANTIA·MOT V
ROMVLEIS·SERVIRE·PIIS·PATER·INCLYTE·IVSSI S

Verba intexta Fortissimus imperator,
clementissimus rector,
Constantinus invictus.

carm. XVI

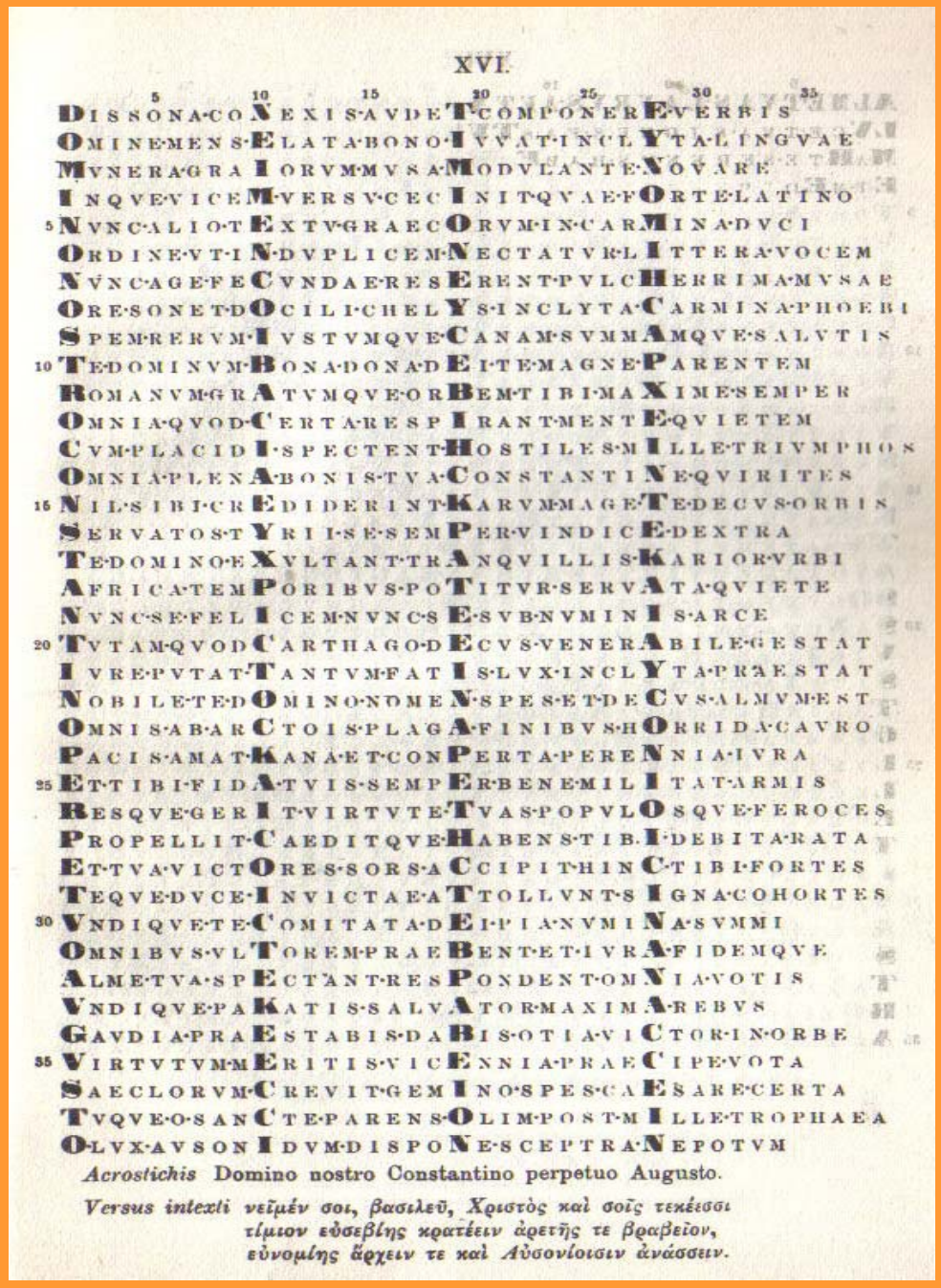

XVI.

DISSONA·CONEXIS·AVDE·TCOMPONERE·VERBIS
OMINE·MENS·ELATA·BONO·IVVAT·INCLYTA·LINGVAE
MVNERA·GRAIORVM·MVSA·MODVLANTE·NOVARE
INQVE·VICE·M·VERSV·CECINIT·QVAE·FORTE·LATINO
NVNC·ALIO·TEXTV·GRAECORVM·IN·CARMINA·DVCI
ORDINE·VT·IN·DVPLICEM·NECTATVR·LITTERA·VOCEM
NVNC·AGE·FECVNDAE·RESERENT·PVLCHERRIMA·MVSAE
ORE·SONET·DOCILI·CHELYS·INCLYTA·CARMINA·PHOEBI
SPEM·RERVM·IVSTVMQVE·CANAM·SVMMA·MQVE·SALVTIS
TE·DOMINVM·BONA·DONA·DEI·TE·MAGNE·PARENTEM
ROMANVM·GRATVMQVE·ORBEM·TIBI·MAXIME·SEMPER
OMNIA·QVOD·CERTA·RESPIRANT·MENTE·QVIETEM
CVM·PLACIDI·SPECTENT·HOSTILES·MILLE·TRIVMPHOS
OMNIA·PLENA·BONIS·TVA·CONSTANTINE·QVIRITES
NIL·SIBI·CREDIDERINT·KARVM·MAGE·TE·DECVS·ORBIS
SERVATOS·TYRI·I·SE·SEMPER·VINDICE·DEXTRA
TE·DOMINO·EXVLTANT·TRANQVILLIS·KARIOR·VRBI
AFRICA·TEMPORIBVS·POTITVR·SERVATA·QVIETE
NVNC·SE·FELICEM·NVNC·SE·SVB·NVMINIS·ARCE
TVTAM·QVOD·CARTHAGO·DECVS·VENERABILE·GESTAT
IVRE·PVTAT·TANTVM·FATIS·LVX·INCLYTA·PRAESTAT
NOBILE·TE·DOMINO·NOMEN·SPES·ET·DECVS·ALMVM·EST
OMNIS·AB·ARCTOIS·PLAGA·FINIBVS·HORRIDA·CAVRO
PACIS·AMATOR·KANA·ET·CONPERTA·PERENNIA·IVRA
ET·TIBI·FIDA·TVIS·SEMPER·BENEMILITAT·ARMIS
RESQVE·GERIT·VIRTVTE·TVAS·POPVLOSQVE·FEROCES
PROPELLIT·CAEDITQVE·HABENS·TIB·I·DEBITA·RATA
ET·TVA·VICTORES·SORS·ACCIPIT·HINC·TIBI·FORTES
TEQVE·DVCE·INVICTAE·ATTOLLVNT·SIGNA·COHORTES
VNDIQVE·TE·COMITATA·DEI·PIA·NVMINA·SVMMI
OMNIBVS·VLTOREM·PRAEBENTE·TIVRA·FIDEMQVE
ALME·TVA·SPECTANTES·PONDENTOMNIA·VOTIS
VNDIQVE·PAKATIS·SALVATOR·MAXIMA·REBVS
GAVDIA·PRAESTABIS·DABIS·OTIA·VICTOR·IN·ORBE
VIRTVTVM·MERITIS·VICENNIA·PRAECIPE·VOTA
SAECLORVM·CREVIT·GEMINO·SPES·CAESARE·CERTA
TVQVE·O·SANCTE·PARENS·OLIM·POST·MILLE·TROPHAEA
OLVX·AVSONIDVM·DISPONE·SCEPTRA·NEPOTVM

Acrostichis Domino nostro Constantino perpetuo Augusto.

Versus intexti νεῖμέν σοι, βασιλεῦ, Χριστὸς καὶ σοῖς τεκέεσσι
τίμιον εὐσεβίης κρατέειν ἀρετῆς τε βραβεῖον,
εὐνομίης ἄρχειν τε καὶ Αὐσονίοισιν ἀνάσσειν.

carm. VII:

„DRAHOKAM“

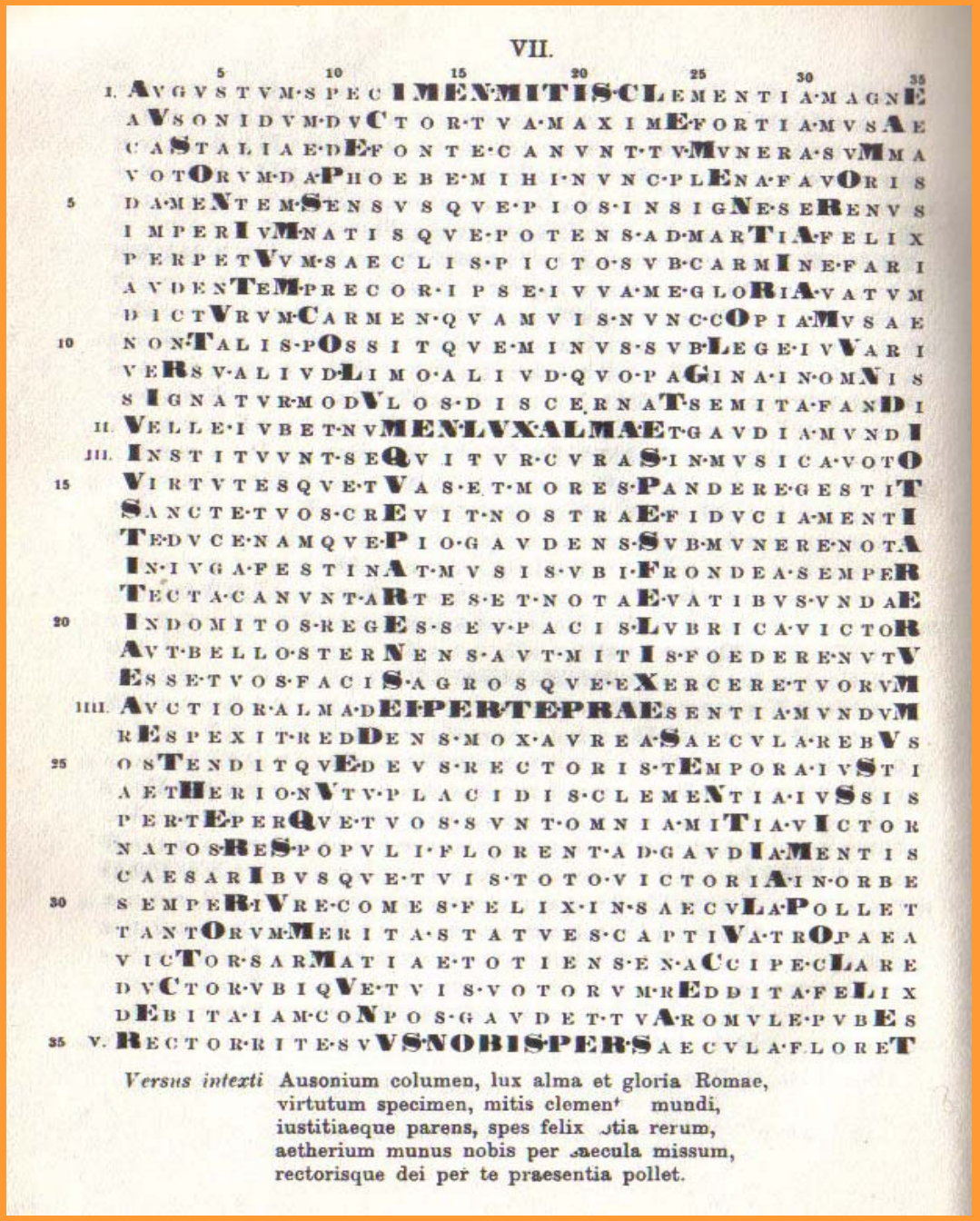

VII.

AVGVSTVM·SPEC IMEN·MITIS·CLEMENTIA·MAGNE
AVSONIDVM·DVCTOR·TVA·MAXIMA·FORTIA·MVSAE
CASTALIAE·DEFONTE·CANVNT·TVMVNERA·SVMMA
VOTORVM·DAPHOEBE·MIHI·NVNC·PLENA·FAVORIS
DAMENTEM·SENSVS·QVE·PIOS·INSIGNE·SERENVS
IMPERIVMNATIS·QVE·POTENS·AD·MARTIA·FELIX
PERPETVVM·SAECLIS·PICTO·SVB·CARMINE·FARI
AVDENTEM·PRECOR·IPSE·IVVA·ME·GLORIA·VATVM
DICTVRVM·CARMEN·QVAMVIS·NVNC·COPIA·MVSAE
NON·TALIS·POSSIT·QVE·MINVS·SVB·LEGE·IVVARI
VERSV·ALIVD·LIMO·ALIVD·QVO·PAGINA·INOMNIS
SIGNATVRMODVLOS·DISCERNAT·SEMITA·FANDI
II. VELLE·IVBET·NVMENLVXALMAE·TGAVDIA·MVNDI
III. INSTITVVNT·SEQVITVR·CVRAS·IN·MVSICA·VOTO
VIRTVTES·QVE·TVAS·ET·MORES·PANDERE·GESTIT
SANCTE·TVOS·CREVIT·NOSTRAE·FIDVCIA·MENTI
TE·DVCE·NAMQVE·PIO·GAVDENS·SVB·MVNERE·NOTA
IN·IVGA·FESTINAT·MVSIS·VBI·FRONDEA·SEMPER
TECTA·CANVNT·ARTES·ET·NOTAE·VATIBVS·VNDAE
INDOMITOS·REGES·SEV·PACIS·LVBRICA·VICTOR
AVT·BELLO·STERNENS·AVT·MITIS·FOEDERE·NVTV
ESSE·TVOS·FACIS·AGROSQVE·EXERCERE·TVORVM
IIII. AVCTIOR·ALMA·DEIPERTEPRAESENTIA·MVNDVM
RESPEXIT·REDDENS·MOX·AVREA·SAECVLA·REBVS
OSTENDITQVE·DEVS·RECTORIS·TEMPORA·IVSTI
AETHERIO·NVTV·PLACIDIS·CLEMENTIA·IVSSIS
PERTEPERQVE·TVOS·SVNT·OMNIA·MITIA·VICTOR
NATOS·RESPOPVLI·FLORENT·AD·GAVDIA·MENTIS
CAESARIBVSQVE·TVIS·TOTO·VICTORIA·IN·ORBE
SEMPERIVRE·COMES·FELIX·INSAECVLA·POLLET
TANTORVM·MERITA·STATVES·CAPTIVA·TROPAEA
VICTOR·SARMATIAE·TOTIENS·ENACCIPE·CLARE
DVCTOR·VBIQVE·TVIS·VOTORVM·REDDITA·FELIX
DEBITA·IAM·CONPOS·GAVDET·TVA·ROMVLE·PVBES
V. RECTOR·RITE·SVVS·NOBIS·PERS·AECVLA·FLORET

Versus intexti Ausonium columen, lux alma et gloria Romae,
virtutum specimen, mitis clemen⁺ mundi,
iustitiaeque parens, spes felix ⁻tia rerum,
aetherium munus nobis per ⁻aecula missum,
rectorisque dei per te praesentia pollet.

carm. IX:

PALMOVÁ RATOLEST

první verš:

Castalides, domino virtutum
tradite palmam

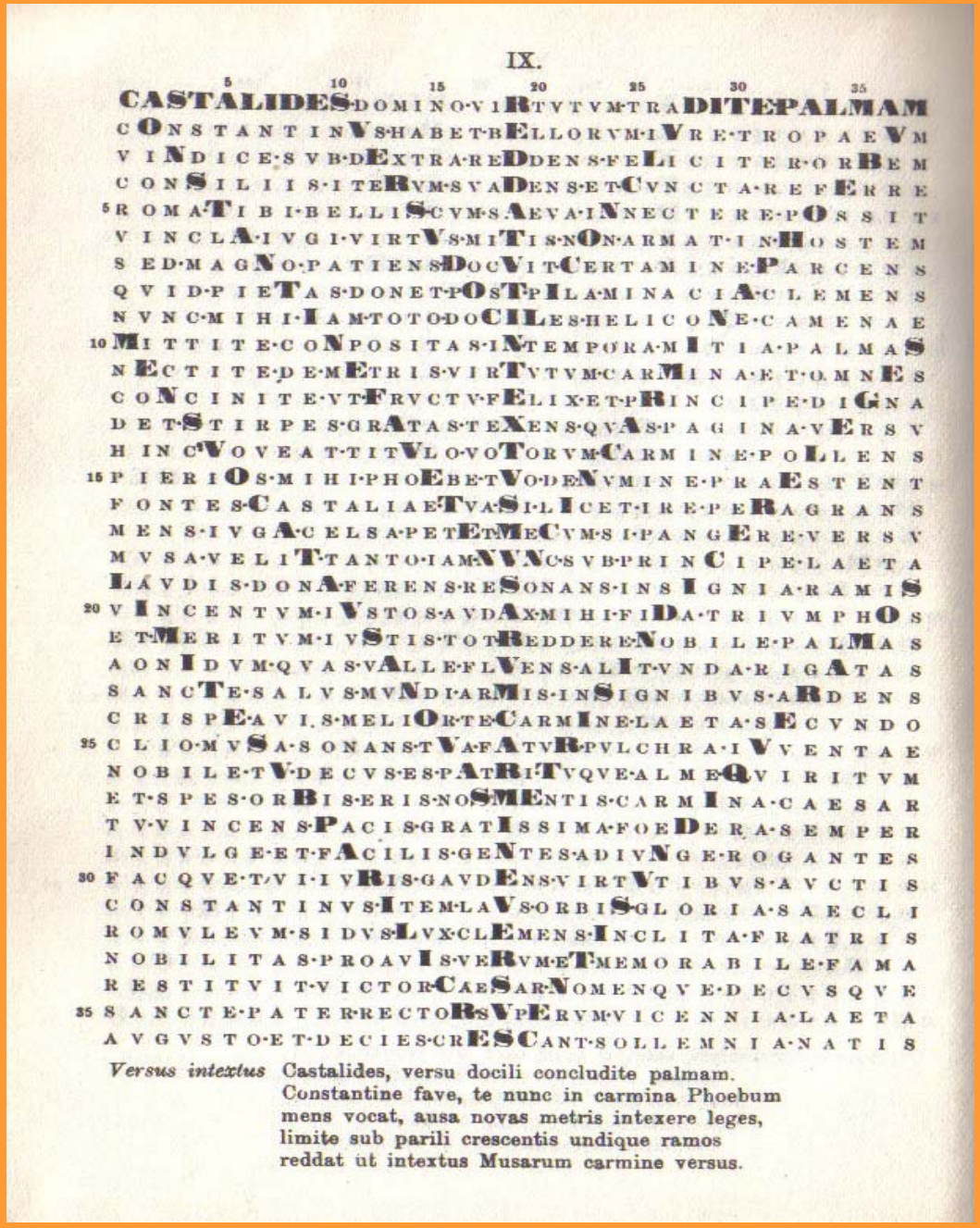

IX.

CASTALIDES DOMINO VIRTVTVM TRADITE PALMAM
CONSTANTINVS HABET BELLORVM VIRE TROPAEVM
VINDICE SVB DEXTRA REDDENS FELICITER ORBEM
CONSILIIS ITERVM SVADENS ET CVNCTA REFERRE
ROMA TIBI BELLIS CVM SAEVA INNECTERE POSSIT
VINCLA IVGI VIRTVS MITIS NON ARMATI HOSTEM
SED MAGNO PATIENS DOCVIT CERTAMINE PARCENS
QVID PIETAS DONET POST PILAMINA CLEMENS
NVNC MIHI IAM TOTO DOCILES HELICONE CAMENAE
MITTITE CONPOSITAS INTEMPORA MITIA PALMAS
NECTITE DE METRIS VIRTVTVM CARMINA ET OMNES
CONCINITE VT FRVCTV FELIX ET PRINCIPE DIGNA
DET STIRPES GRATAS TEXENS QVAS PAGINA VERSV
HINC VOVEAT TITVLO VOTORVM CARMINE POLLENS
PIERIOS MIHI PHOEBE TVO DENVMINE PRAESTENT
FONTES CASTALIAE TVA SI LICET IRE PER AGRAMS
MENS IVGA CELSA PETET MECVM SI PANGERE VERSV
MVSA VELIT TANTO IAM NVNC SVB PRINCIPE LAETA
LAVDIS DONA FERENS RESONANS INSIGNIA RAMIS
VINCENTVM IVSTOS AVDAX MIHI FIDA TRIVMPHOS
ET MERITVM IVSTIS TOT REDDERE NOBILE PALMAS
AONIDVM QVAS VALLE FLVENS ALIT VNDA RIGATAS
SANCTE SALVS MVNDI ARMIS INSIGNIBVS ARDENS
CRISPE AVI IS MELIORE TECARMINE LAETAS ECVNDO
CLIO MVSA SONANS TVA FATVR PVLCHRA IVVENTAE
NOBILE TVDECVS ESPATRI TVQVE ALME QVIRITVM
ET SPES ORBIS ERIS NOSMENTIS CARMINA CAESAR
TV VINCENS PACIS GRATISSIMA FOEDERA SEMPER
INDVLGE ET FACILIS GENTES ADIVNGE ROGANTES
FACQVE TVI IVRIS GAVDENS VIRTVTI BVS AVCTIS
CONSTANTINVS ITEM LAVS ORBIS GLORIA SAECLI
ROMVLEVM SIDVS LVX CLEMENS INCLITA FRATRIS
NOBILITAS PROAVIS VERVM ET MEMORABILE FAMAE
RESTITVIT VICTOR CAESAR NOMEN QVE DECVS QVE
SANCTE PATER RECTORS VPERVM VICENNIA LAETA
AVGVSTO ET DECIES CRESCANT SOLLEMNIA NATIS

Versus intextus Castalides, versu docili concludite palmam.
Constantine fave, te nunc in carmina Phoebum
mens vocat, ausa novas metris intexere leges,
limite sub parili crescentis undique ramos
reddat ut intextus Musarum carmine versus.

carm. XXIV:

CHRISTOGRAM

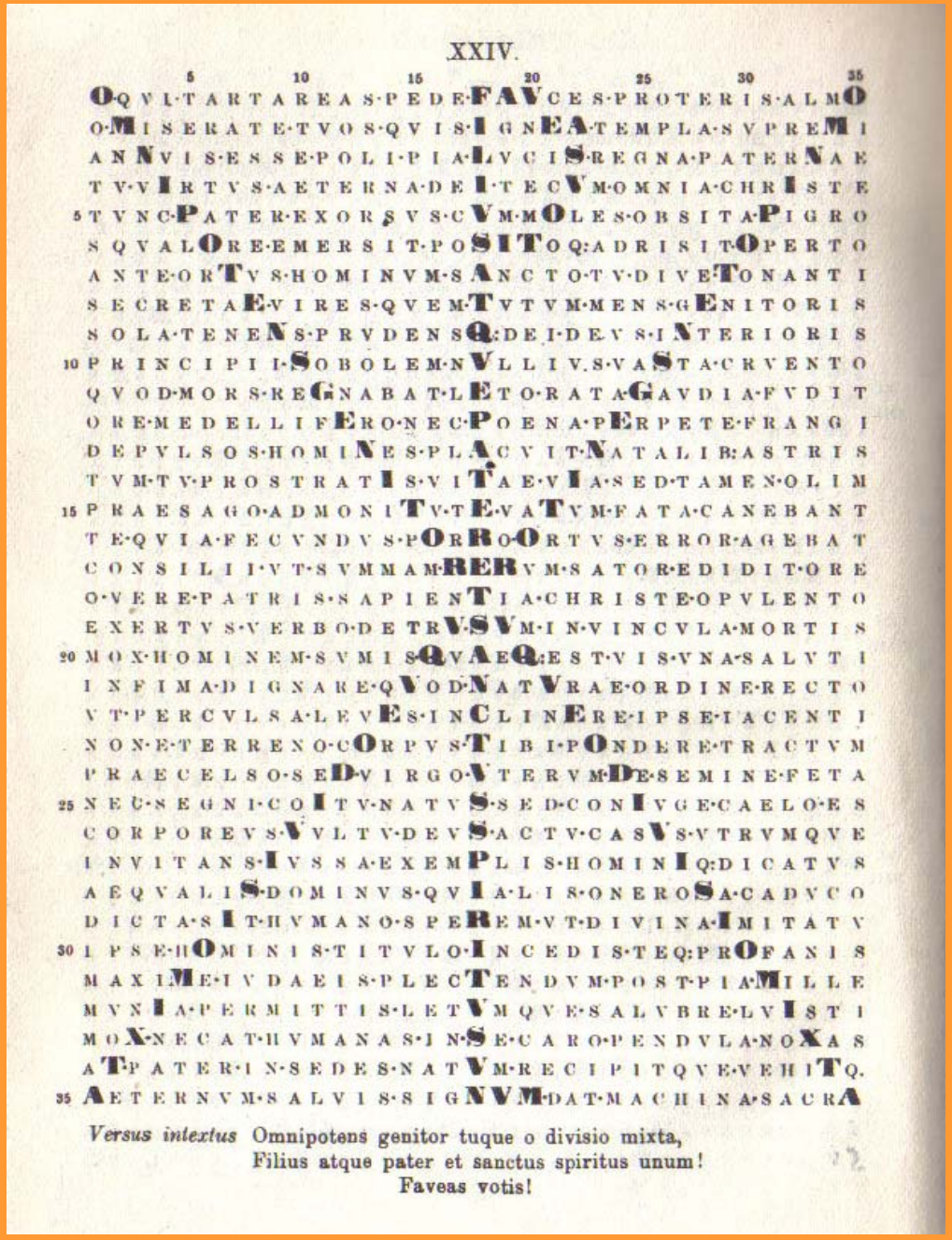

XXIV.

O·Q V I·T A R T A R E A S·P E D E·FAV C E S·P R O T E R I S·A L M O
O·M I S E R A T E·T V O S·Q V I S·I G N EA·T E M P L A·S V P R E M I
A N NV I S·E S S E·P O L I·P I A·L V C I S·R E G N A·P A T E R NA E
T V·V I R T V S·A E T E R N A·D E I·T E C VM·O M N I A·C H R I S T E
5 T V N C·P A T E R·E X O R S V S·C VM·M O L E S·O B S I T A·P I G R O
S Q V A L O R E·E M E R S I T·P O SI T O Q:A D R I S I T·O P E R T O
A N T E·O R T V S·H O M I N V M·S A N C T O·T V·D I V E·T O N A N T I
S E C R E T A E·V I R E S·Q V E M·T V T V M·M E N S·G E N I T O R I S
S O L A·T E N E N S·P R V D E N S Q:D E I·D E V S·I N T E R I O R I S
10 P R I N C I P I I·S O B O L E M·N VL L I V S·V A S T A·C R V E N T O
Q V O D·M O R S·R E G N A B A T·L E T O·R A T A·G A V D I A·F V D I T
O R E·M E D E L L I F E R O·N E C·P O E N A·P E R P E T E·F R A N G I
D E P V L S O S·H O M I N E S·P L A C V I T·N A T A L I B:A S T R I S
T V M·T V·P R O S T R A T I S·V I T A E·V I A·S E D·T A M E N·O L I M
15 P R A E S A G O·A D M O N I T V·T E·V A T VM·F A T A·C A N E B A N T
T E·Q V I A·F E C V N D V S·P O R R O·O R T V S·E R R O R·A G E B A T
C O N S I L I I·V T·S VM M A M·R E R VM·S A T O R·E D I D I T·O R E
O·V E R E·P A T R I S·S A P I E N T I A·C H R I S T E·O P V L E N T O
E X E R T V S·V E R B O·D E T R V·S VM·I N·V I N C V L A·M O R T I S
20 M O X·H O M I N E M·S VM I S·Q V A E Q:E S T·V I S·V N A·S A L V T I
I N F I M A·D I G N A R E·Q V O D·N A T VR A E·O R D I N E·R E C T O
V T·P E R C V L S A·L E V E S·I N C L I N E·R E·I P S E·I A C E N T I
N O N·E·T E R R E N O·C O R P V S·T I B I·P O N D E R E·T R A C T V M
P R A E C E L S O·S E D·V I R G O·V T E R VM·D E·S E M I N E·F E T A
25 N E C·S E G N I·C O I T V·N A T V S·S E D·C O N I V G E·C A E L O·E S
C O R P O R E V S·V V L T V·D E V S·A C T V·C A S VS·V T R VM Q V E
I N V I T A N S·I V S S A·E X E M P L I S·H O M I N I Q:D I C A T V S
A E Q V A L I S·D O M I N V S·Q V I A·L I S·O N E R O S A·C A D V C O
D I C T A·S I T·H VM A N O·S P E R E M·V T·D I V I N A·I M I T A T V
30 I P S E·D O M I N I S·T I T V L O·I N C E D I S·T E Q:P R O F A N I S
M A X I M E·I V D A E I S·P L E C T E N D VM·P O S T·P I A·M I L L E
M V N I A·P E R M I T T I S·L E T VM Q V E·S A L V B R E·L V I S T I
M O X·N E C A T·H VM A N A S·I N·S E·C A R O·P E N D V L A·N O X A S
A T·P A T E R·I N·S E D E S·N A T VM·R E C I P I T Q V E·V E H I T Q.
35 A E T E R N VM·S A L V I S·S I G NVM·D A T·M A C H I N A·S A C R A

Versus intextus Omnipotens genitor tuque o divisio mixta,
Filius atque pater et sanctus spiritus unum!
Faveas votis!

carm. XXIV:

CHRISTOGRAM

(překlad: Karel Šiktanc,
in: *Sbohem, starý Říme*)

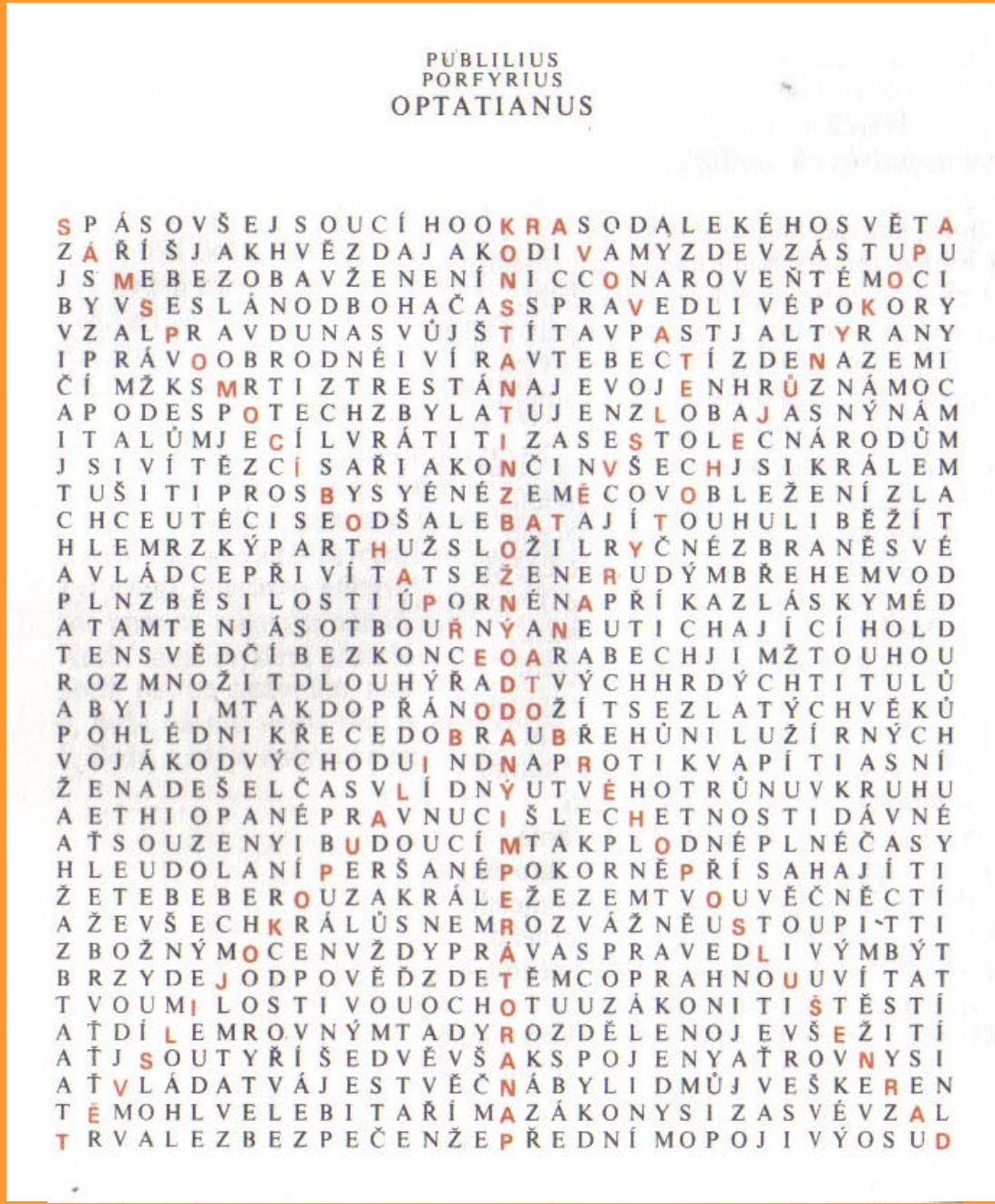

carm. V:

NÁPIS

(Konstantinova vicennalia)

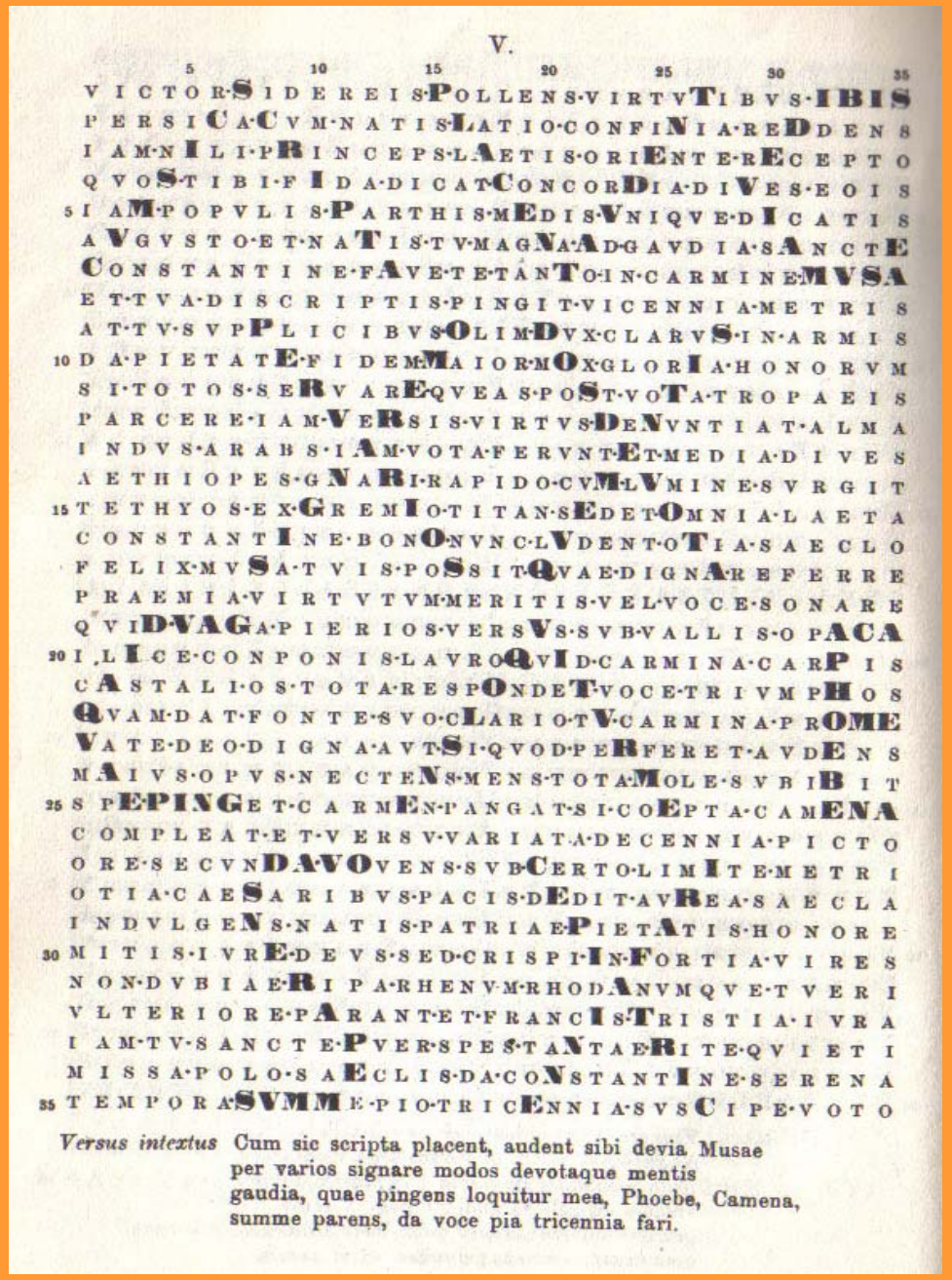

V.

VICTOR·SIDEREIS·POLLENS·VIRTVTIBVS·IBIS
PERSICA·CVM·NATIS·LATIO·CONFINIA·REDDENS
IAM·NILI·PRINCEPS·LAETIS·ORIENTE·RECEPTO
QVOS·TIBI·FIDA·DICAT·CONCORDIA·DIVES·EOIS
IAM·POPVLIS·PARTHIS·MEDIS·VNIQVE·DICATIS
AVGVSTO·ET·NATIS·TVMAGNA·ADGAVDIA·SANCTE
CONSTANTINE·FAVETE·TANTO·IN·CARMINE·MVSA
ET·TVA·DISCRIPTIS·PINGIT·VICENNIA·METRIS
AT·TV·SVPPLICIBVS·OLIM·DVX·CLARVS·IN·ARMIS
DAPIETATE·FIDEM·MAIORM·OX·GLORIA·HONORVM
SITOTOS·SERVARE·QVEAS·POST·VOTA·TROPAEIS
PARCERE·IAM·VERSIS·VIRTVS·DENVNTIAT·ALMA
INDVS·ARABS·IAM·VOTA·FERVNT·ET·MEDIA·DIVES
AETHIOPES·GNARI·RAPIDO·CVM·LVMINE·SVRGIT
TETHYOS·EX·GREMIO·TITAN·SEDET·OMNIA·LAETA
CONSTANTINE·BONO·NVNC·LVDENTO·TIASAECLO
FELIX·MVSA·TVIS·POSSIT·QVAE·DIGNA·REFERRE
PRAEMIA·VIRTVTVM·MERITIS·VEL·VOCE·SONARE
QVI·DVAGA·PIERIOS·VERSVS·SVB·VALLIS·OPACA
IL·ICE·CONPONIS·LAVRO·QVID·CARMINA·CARPIS
CASTALIOS·TOTA·RESPONDET·VOCE·TRIVMPHOS
QVAM·DAT·FONTE·SVO·CLARIO·TV·CARMINA·PROME
VATE·DEO·DIGNA·AVT·SI·QVOD·PERFERET·AVDENS
MAIVS·OPVS·NECTENS·MENS·TOTA·MOLE·SVBIBIT
SPEPINGET·CARMEN·PANGAT·SI·COEPTA·CAMENA
COMPLEAT·ET·VERSV·VARIAT·A·DECENNIA·PICTO
ORE·SECVNDA·VOVENS·SVB·CERTO·LIMITE·METRI
OTIA·CAESARIBVS·PACIS·DEDIT·AVREA·SAECLA
INDVLGENS·NATIS·PATRIAE·PIETATIS·HONORE
MITIS·IVRE·DEVS·SED·CRISPI·IN·FORTIA·VIRES
NON·DVBIAE·RIPA·RHENV·M·RHODANVMQVE·TVERI
VLTERIORE·PARANT·ET·FRANCIS·TRISTIA·IVRA
IAM·TV·SANCTE·PVER·SPES·TANTAE·RITE·QVIETI
MISSA·POLO·SACLIS·DA·CONSTANTINE·SERENA
TEMPORA·SVMME·PIO·TRICENNIA·SVSCIPE·VOTO

Versus intextus Cum sic scripta placent, audent sibi devia Musae
per varios signare modos devotaque mentis
gaudia, quae pingens loquitur mea, Phoebe, Camena,
summe parens, da voce pia tricennia fari.

carm. XIX:

LOĎ

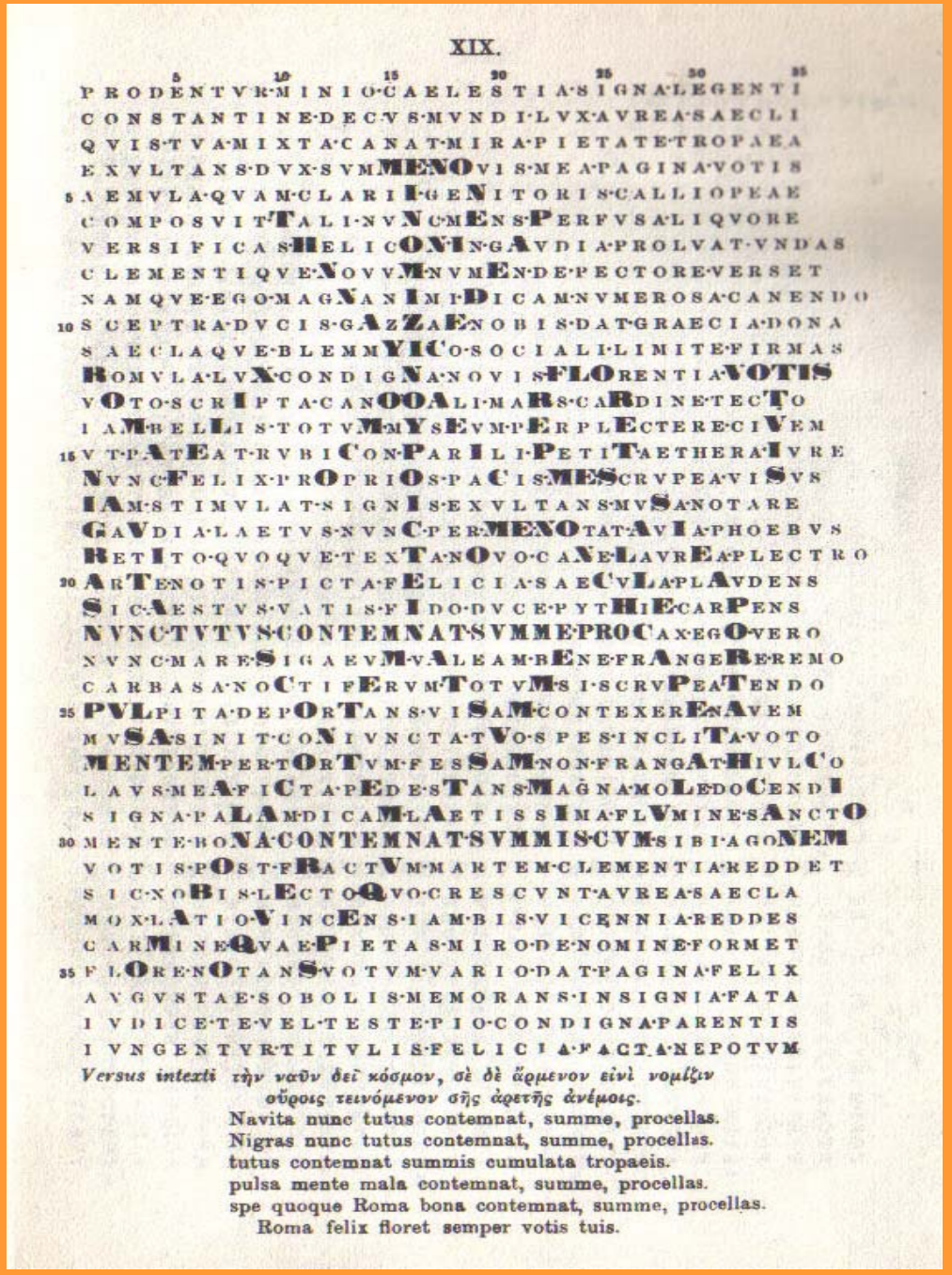

XIX.

PRODENTVRMININOCAELESTIASIGNALEGENTI
CONSTANTINEDECVSMVNDILVXAVREASAECLI
QVISTVAMIXTACANATMIRAPIETATETROPAEA
EXVLTANSDVXSVMMENOVISMEAPAGINAVOTIS
AEMVLAQVAMCLARIIGENITORISCALLIOPEAE
COMPOSVITTALINVNCMENSPERFVSALIQVORE
VERSIFICASHELICONINGAVDIAPROLVATVNDAS
CLEMENTIQVENOVVMNVMENDEPECTOREVERSET
NAMQVEEGOMAGNANIMIDICAMNVMEROSACANENDO
SCEPTRADVCISGAZZAENOBISDATGRAECIADONA
SAECLAQVEBLEMMYICOSOCIALILIMITEFIRMAS
ROMVLALVXCONDIGNANOVISFLORENTIAVOTIS
VOTOSCRIPTACANOOALIMARSCARDINETECTO
IAMBELLISTOTVMMYSEVMPERPLECTERECIVEM
VTPATEATRVBICONPARILIPETITAETHERAIVRE
NVNCFELIXPROPRIOSPACISMESCRVPEAVISVS
IAMSTIMVLATSIGNISEXVLTANSMVSANOTARE
GAVDIALAETVSNVNCPERMENOTATAVIAPHOEBVS
RETITOQVOQVETEXTANOVOCANELAVREAPLECTRO
ARTENOTISPICTAFELICIASAECVLAPLAVDENS
SICAESTVSVATISFIDODVCEPYTHIECARPENS
NVNCTVTVSCONTEMNATSVMMEPROCAXEGOVERO
NVNCMARESIGAEVMVALEAMBENEFRANGEREREMO
CARBASANOCTIFERVMTOTVMSISCRVPEATENDO
PVLPITADEPORTANSVISAMCONTEXERENAVEM
MVSASINITCONIVNCTATVOSPESINCLITAVOTO
MENTEMPERTORTVMFESSAMNONFRANGATHIVLCO
LAVSMEAFICTAPEDESTANSMAGNAMOLEDOCENDI
SIGNAPALAMDICAMLAETISSIMAFLVMINESANCTO
MENTEBONACONTEMNATSVMMISCVMSIBIAGONEM
VOTISPOSTFRACTVMMARTEMCLEMENTIAREDDET
SICXOBISLECTOQVOCRESCVNTAVREASAECLA
MOXLATIOVINCENSIAMBISVICENNIAREDDES
CARMINEQVAEPIETASMIRODENOMINEFORMET
FLORENTANSVOTVMVARIODATPAGINAFELIX
AVGVSTAESOBOLISMEMORANSINSIGNIAFATA
IVDICETEVELTESTEPIOCONDIGNAPARENTIS
IVNGENTVRTITVLISFELICIAFACTANEPOTVM

Versus intexti *τὴν ναῦν δεῖ κόσμον, σὲ δὲ ἅρμενον εἶνὶ νομίζιν*
οὔροις τεινόμενον σῆς ἀρετῆς ἀνέμοις.

Navita nunc tutus contemnat, summe, procellas.
Nigras nunc tutus contemnat, summe, procellas.
tutus contemnat summis cumulata tropaeis.
pulsa mente mala contemnat, summe, procellas.
spe quoque Roma bona contemnat, summe, procellas.
Roma felix floret semper votis tuis.